

Bijlage 4 bij het besluit van de Vlaamse Regering van .../.../... tot wijziging van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor het studiegebied personenzorg

Bijlage XXVI bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2007 betreffende de modulaire structuur van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs

BIJLAGE XXVI. – De modulaire opleiding “Maatschappelijk Werk” CVO VSPW Kortrijk

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

1 september 2015

HOGER BEROEPSONDERWIJS STUDIEGEBIED SOCIAAL-AGOGISCH WERK

**Opleiding
Maatschappelijk Werk
CVO VSPW Kortrijk**

Inhoud

Inhoud	2
1 Opleiding: korte globale omschrijving.....	3
1.1 Relatie opleiding – referentiekader.....	3
1.2 Beoogde competenties	5
1.3 Toelatingsvoorwaarden van de opleiding	6
1.4 Certificering	7
1.5 Niveau en studiegebied.....	7
1.6 Studieduur	7
1.7 Opleidingsstructuur	7
2 Beschrijving van de competenties graduaat maatschappelijk werk	12
2.1 Algemene competenties (AC).....	12
2.2 Algemene beroepsgerichte competenties (ABC)	12
2.3 Beroepsspecifieke competenties (BSC).....	12
Beroepsspecifieke competenties van het sociaal werk	12
Beroepsspecifieke competenties van de maatschappelijk werker	13
3 Modules van de opleiding	15
3.1 Competentiematrix	15
3.2 Overzicht Modules	20
Luik A Basis sociaal werk (440 lestijden)	20
Cluster Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving (200 lestijden)	20
Cluster Ab Organisatiebeleid (40 lestijden).....	23
ClusterAc Methodische vorming (80 lestijden)	24
Cluster Ad Leer- en praktijkbegeleiding (120 lestijden)	26
B Luik Maatschappelijk werker (880 lestijden)	28
Cluster Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk (160 lestijden)	28
Cluster Bb Recht en beleid in het maatschappelijk werk (120 lestijden).....	30
Cluster Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk (320 lestijden).....	32
Cluster Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2 (280 lestijden)	37
Luik C Keuzemodules (120 lestijden).....	42
Cluster Ca Keuzemodule specifieke thema's (40 lestijden)	42
Cluster Cb Keuzemodule recht en beleid (40 lestijden)	43
Cluster Cc Keuzemodule specifieke methoden en vaardigheden (40 lestijden)	43
Bronnenlijst	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Bijlage **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

1 Opleiding: korte globale omschrijving

1.1 Relatie opleiding – referentiekader

Het in dit dossier voorgestelde opleidingsprofiel is gebaseerd op het opleidingsprofiel goedgekeurd door de VLOR¹ en het leerplan goedgekeurd door het departement onderwijs inspectie volwassenenonderwijs op 27/03/2006 maar geactualiseerd door het 'beroepsreferentiekader van de gegradueerde maatschappelijk werker Hoger beroepsonderwijs'. Dit 'beroepsreferentiekader van de gegradueerde maatschappelijk werker' kwam in 2011 tot stand binnen de werkgroep van de Vlaamse CVO's maatschappelijk werk, in overleg met het werkveld². Het werd geactualiseerd in 2014 met de vernieuwde internationaal erkende definitie van sociaal werk. De werkgroep vertegenwoordigt de Vlaamse graduaatsopleidingen maatschappelijk werk in de volgende centra voor volwassenenonderwijs:

- CVO Hoger Instituut der Kempen, vestiging Kleinhoefstraat 4, 2440 Geel en vestiging Technicum Noord Antwerpen, Londenstraat 43, 2000 Antwerpen
- CVO Sociale School Heverlee, Groeneweg 151, 3001 Heverlee
- SCVO Pestalozzi, Grote Steenweg 224, 2600 Berchem
- CVO VSPW Gent, E. Tinelstraat 92, 9040 Sint-Amandsberg
- CVO VSPW Hasselt, Blijde Inkomststraat 36, 3500 Hasselt
- CVO VSPW Kortrijk – VIVES SAW (vroeger IPSOC-Bijtscholing), Doorniksesteenweg 145, 8500 Kortrijk

Dit 'beroepsreferentiekader van de gegradueerde maatschappelijk werker', hieronder weergegeven, werd onder meer geïnspireerd door de internationaal erkende definitie van sociaal werk die stelt:

"Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work.

¹ VLOR (2000), *Opleidingsprofiel maatschappelijk assistent*, Brussel, Vlaamse Onderwijsraad.

² NIJSMANS I. en HOUDART B. (2011), *Beroepsreferentiekader van de gegradueerde maatschappelijk werker Hoger beroepsonderwijs*, Heverlee, CVO Sociale School.

Andere gebruikte bronnen in deze tekst: K. Driessens en T. Van Regelmortel (2006), *Bind-Kracht in armoede. Boek 1: leefwereld en hulpverlening*, Leuven, Lannoo Campus en VVSSH-Overleg Opleidingen Maatschappelijk Assistent (2001), *Leren en werken als maatschappelijk assistent*, Leuven, Garant.

Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels” (IFSW General Meeting & IASSW General Assembly, July 2014).

Sociaal werk staat aldus voor *sociale verandering en ontwikkeling, sociale cohesie, empowerment en emancipatie* van mensen. Het zet mensen en structuren in beweging, richting de uitdagingen van het leven, met het oog op het *bevorderen van welzijn*. Dit wordt ondersteund door theorieën van het sociaal werk, sociale wetenschappen, humane wetenschappen en 'inheemse' kennis. De principes van *sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit* staan centraal in het sociaal werk.

Het maatschappelijk werk sluit aan bij de waardenoriëntatie die in deze definitie vervat zit. Maatschappelijk werk berust aldus op menselijke waarden en democratische idealen. Het gaat uit van het paradigma van empowerment en van respect voor de gelijkwaardigheid en diversiteit van mensen. Het baseert zich op sociale rechtvaardigheid en op de kinder- en mensenrechten.

Empowerment is daarbij een proces van versterking waarbij individuen, organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving en dit via het verwerven van controle, het aanscherpen van kritisch bewustzijn en het stimuleren van participatie.

Al deze waarden vormen de basis voor het emancipatorisch handelen van de maatschappelijk werker waarbij de verantwoordelijkheid van het cliëntsysteem centraal staat.

Het werkerterrein van deze maatschappelijk werker omvat:

- De problemen en noden die samenhangen met en voortvloeien uit verstoringen in de wisselwerking tussen personen en hun sociale omgeving. Omdat knelpunten in het sociaal functioneren van mensen ook kunnen ontstaan in de onderlinge wisselwerking tussen de samenleving, welzijnsorganisaties of –voorzieningen en het cliëntsysteem, maken ook die voorwerp uit van maatschappelijk werk.
- De tekorten in elementaire voorwaarden voor een bevredigend sociaal functioneren. Maatschappelijk werk kan dus starten zowel op vraag van het cliëntsysteem als op vraag van derden of maatschappelijk werkers.

Artikel 6 van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur d.d. 30 april 2009 omschrijft in algemene termen het niveau 5 waaraan de gegradueerde bij uitstroom dient te voldoen. Deze

omschrijving geldt ook voor de gegradueerde maatschappelijk werker. Als men het artikel 6 van het kwalificatiedecreet vertaalt naar het maatschappelijk werk, dan luidt het als volgt:

Voor wat betreft de graad van autonoom en verantwoord handelen binnen een bepaalde context:

- De gegradueerde maatschappelijk werker handelt in nieuwe complexe contexten,
- Hij/zij functioneert autonoom met initiatief,
- Hij/zij neemt verantwoordelijkheid op voor het bereiken van persoonlijke resultaten en voor het stimuleren van collectieve resultaten.

Voor wat betreft de integratie van competenties:

- De gegradueerde maatschappelijk werker breidt informatie uit een specifiek domein uit met concrete en abstracte gegevens of vult deze informatie aan met ontbrekende gegevens,
- Hij/zij hanteert daarbij begrippenkaders en is zich bewust van de reikwijdte van domein-specifieke kennis,
- Hij/zij past geïntegreerde cognitieve en sociale vaardigheden toe,
- Hij/zij transfereert kennis en wendt procedures flexibel en inventief aan voor het uitvoeren van taken en voor het strategisch oplossen van concrete en abstracte problemen.

1.2 Beoogde competenties

In 2011 werd door de werkgroep van de Vlaamse CVO's maatschappelijk werk³ in overleg met het werkveld een competentielijst ontwikkeld van de afgestudeerde maatschappelijk werker. Deze competentielijst sluit aan bij de vereisten van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur d.d. 30/04/2009. Wij beroepen ons echter voorlopig, en in afwachting van verdere afspraken en een officiële goedkeuring, op de erkende beroepskwalificaties en basiscompetenties uit het leerplan goedgekeurd door het departement onderwijs inspectie volwassenenonderwijs op 27/03/2006.

De sleutel- en basiscompetenties van de maatschappelijk werker zijn gebaseerd op de competenties van het decreet op het hoger onderwijs. Daar werd in 2006 voor gekozen in het licht van een betere afstemming van de afdeling maatschappelijk werk van het volwassenenonderwijs op de bacheloropleiding sociaal werk, afstudeerrichting maatschappelijk werk. Om de link met de bacheloropleiding zo duidelijk mogelijk te maken zijn de competenties gerangschikt volgens de

³ De werkgroep vertegenwoordigt de Vlaamse graduaatopleidingen maatschappelijk werk in de volgende centra voor volwassenenonderwijs: CVO Hoger Instituut der Kempen, CVO Sociale School Heverlee, SCVO Pestalozzi, VSPW Gent, VSPW Hasselt, VSPW Kortrijk-IPSOC bijscholing.

begrippen 'algemene competenties' (AC), 'algemene beroepsgerichte competenties' (ABC) en 'beroepsspecifieke competenties' (BSC) van het hoger onderwijsdecreet. Sommige competenties worden zowel op een generiek niveau als op het beroepsspecifieke niveau van het maatschappelijk werk vermeld, waarbij ze op dit laatste niveau meer geconcretiseerd worden (zie hoofdstuk 3: Beschrijving van de competenties graduaat maatschappelijk werk).

1.3 Toelatingsvoorwaarden van de opleiding

De algemene toelatingsvoorwaarden worden bepaald door het decreet betreffende het volwassenenonderwijs d.d. 15/07/2007:

- De cursist moet voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht.
- De cursist moet beschikken over een van de volgende studiebewijzen:
 - een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs dat minstens drie jaar behaald is
 - een diploma van het secundair onderwijs
 - een certificaat van een opleiding van het secundair onderwijs voor sociale promotie van minimum 900 lestijden
 - een certificaat van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs van minimum 900 lestijden
 - een certificaat van het hoger beroepsonderwijs
 - een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie
 - een diploma van het hoger beroepsonderwijs
 - een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan
 - een diploma van bachelor of master
 - een studiebewijs dat krachtens een wettelijke norm, een Europese richtlijn of een internationale overeenkomst wordt erkend als gelijkwaardig met een van de voorgaande diploma's. Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan het centrumbestuur personen die in een land buiten de Europese Unie een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating heeft tot het hoger onderwijs in dat land, toelaten tot de inschrijving voor een opleiding hoger beroepsonderwijs.

Het centrumbestuur kan ook afwijkende toelatingsvoorwaarden in het centrumreglement bepalen zodat cursisten die niet voldoen aan de wettelijke toelatingsvoorwaarden toch kunnen toegelaten worden. De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen enkel gebaseerd zijn op:

- humanitaire redenen
- medische, psychische of sociale redenen
- het algemene niveau van de cursist, getoetst met een toelatingsproef

Naast deze toelatingsvoorwaarden is ook:

- een algemene ontwikkeling belangrijk
- interesse voor het ruime maatschappelijk gebeuren noodzakelijk
- een algemene talenkennis gewenst
- kennis van pc-gebruik noodzakelijk

1.4 Certificering

De opleiding leidt tot het diploma van gegradueerde maatschappelijk werk.

1.5 Niveau en studiegebied

De opleiding behoort tot het hoger beroepsonderwijs, niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.

De opleiding situeert zich binnen het studiegebied sociaal-agogisch werk.

1.6 Studieduur

De opleiding bedraagt 1440 lestijden.

1.7 Opleidingsstructuur

De basisstructuur van de opleiding bevat drie verschillende luiken.

Het luik A 'basis sociaal werk' is gericht op het verwerven van de basiscompetenties voor het brede sociaal werk. De cursist/student maakt kennis met een breed maatschappelijk kader en oefent de basiscompetenties in inzake communicatie en samenwerking.

Het luik B 'maatschappelijk werk' behelst het eerder specifieke karakter van het maatschappelijk werk waarin aandacht besteed wordt aan de maatschappelijke context waarbinnen maatschappelijk werk zich afspeelt en een verdere verdieping van de methodische vaardigheden. De kern van het werkplekieren situeert zich binnen luik B als fundament voor de verdieping van de beroepsgerichte competenties.

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Het luik C 'keuzemodules' geeft cursisten/studenten de kans zich te verbreden en te verdiepen in methodische vaardigheden, recht en beleid en specifieke thema's.

Schema opleidingsstructuur

A. Basis sociaal werk 440 lt				B. Maatschappelijk werk 880 lt				C. Keuzemodules 120 lt		
Menselijk gedrag en sociale omgeving	Organisatie-beleid	Methodische vorming	Leer- en praktijkbegeleiding	Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk	Recht en beleid in het maatschappelijk werk	Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk	Leer- en praktijkbegeleiding 2	Keuzemodule specifieke thema's	Keuzemodule recht en beleid	Keuzemodule specifieke methoden en vaardigheden
200lt	40lt	80lt	120lt	160lt	120lt	320lt	280lt	40lt	40lt	40lt
Aa1 - Sociologische vraagstukken TV 40 lt	Ab1 - Organisatieleer TV 40 lt	Ac1 - Communicatieve vaardigheden TV 40 lt	Ad1 - Geïntegreerde competentieverwerking 1 / Supervisie 1 TV 40 lt	Ba1 - Sociaal werker als beroep TV 40 lt	Eb1 - Sociaal recht TV 40 lt	Bc1 - Psycho-sociale hulpverlening TV 80 lt	Bd1 - Methodisch werken/ beroepspraktijk 1 TV 40 lt	Ca1 - Politieke en sociale geschiedenis TV 40 lt		
Aa2 - Psychologische vraagstukken TV 40 lt		Ac2 - Samenwerkingsvaardigheden TV 40 lt	Ad2 - Geïntegreerde competentieverwerking 2 TV 40 lt	Ba2 - De actieve welvaartsstaat als werkveld TV 40 lt	Eb2 - Oriëntatie op democratie en rechtsstaat TV 40 lt	Bc2 - Persoonsgecentreerd werken TV 40 lt	Bd2 - Methodisch werken/ beroepspraktijk 2 TV 40 lt			
Aa3 - Sociaal-economische vraagstukken TV 40 lt			Ad3 - Geïntegreerde competentieverwerking 3 TV 40 lt	Ba3 - Sociaal wetenschappelijk onderzoek in het mw TV 40 lt	Eb3 - Sociaal-juridische hulpverlening TV 40 lt	Bc3 - Structuurgericht werken TV 60 lt	Bd3 - Supervisie 2 TV 40 lt			Cc3 - Omgaan met diversiteit TV 40 lt
Aa4 - Filosofische en ethische vraagstukken TV 40 lt				Ba4 - Biologie voor gedrags-wetenschappen TV 40 lt		Bc4 - Systeemgericht werken TV 60 lt	Bd4 - Supervisie 3 TV 40 lt		Cb4 - Actueel thema m.b.t. recht of beleid TV 40 lt	
Aa5 - Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek TV 40 lt						Bc5 - Sociaal-agogische vaardigheden TV 40 lt	Bd5 - Supervisie 4 TV 40 lt			
						Bc6 - Schriftelijke communicatie TV 40 lt	Bd6 - Methodisch werken/ beroepspraktijk 3 TV 40 lt			
							Bd7 - Methodisch werken/ beroepspraktijk 4 TV 40 lt			

Graduaatsdiploma maatschappelijk werk = A + B + 3 modules van C = 1440 lt

Bijlage 4 bij het besluit van de Vlaamse Regering van .../.../... tot wijziging van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor het studiegebied personenzorg

Bijlage XXVI bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2007 betreffende de modulaire structuur van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs

BIJLAGE XXVI. – De modulaire opleiding “Maatschappelijk Werk” CVO VSPW Kortrijk

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

1 september 2015

Overzicht modules en lestijden nieuwe opleidingsstructuur

	MODULE	LESTIJDEN
A	Basis sociaal werk	440
Aa1	Sociologische vraagstukken	40
Aa2	Psychologische vraagstukken	40
Aa3	Sociaal-economische vraagstukken	40
Aa4	Filosofische en ethische vraagstukken	40
Aa5	Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek	40
Ab1	Organisatieleer	40
Ac1	Communicatieve vaardigheden	40
Ac2	Samenwerkingsvaardigheden	40
Ad1	Geïntegreerde competentieverwerking 1/supervisie1	40
Ad2	Geïntegreerde competentieverwerking 2	40
Ad3	Geïntegreerde competentieverwerking 3	40
B.	Maatschappelijk werk	880
Ba1	Sociaal werker als beroep	40
Ba2	De actieve welvaartsstaat als werkveld	40
Ba3	Sociaal wetenschappelijk onderzoek in het mw	40
Ba4	Biologie van de gedragswetenschappen	40
Bb1	Sociaal recht	40
Bb2	Oriëntatie op democratie en rechtsstaat	40
Bb3	Sociaal-juridische hulpverlening	40
Bc1	Psychosociale hulpverlening	80
Bc2	Persoonsgecentreerd werken	40
Bc3	Structuurgericht werken	60
Bc4	Systeemgericht werken	60
Bc5	Sociaal-agogische vaardigheden	40
Bc6	Schriftelijke communicatie	40
Bd1	Methodisch werken – beroepspraktijk 1	40
Bd2	Methodisch werken – beroepspraktijk 2	40
Bd3	Supervisie 2	40
Bd4	Supervisie 3	40
Bd5	Supervisie 4	40
Bd6	Methodisch werken – beroepspraktijk 3	40
Bd7	Methodisch werken – beroepspraktijk 4	40

C	Keuzemodules	120
Ca1	Politieke en sociale geschiedenis	40
Cb4	Actueel thema m.b.t. recht of beleid	40
Cc3	Omgaan met diversiteit	40
	Totaal	1440

2 Beschrijving van de competenties grauaat maatschappelijk werk

2.1 Algemene competenties (AC)

Denk- en redeneervaardigheid	AC1
Verwerven en verwerken van informatie	AC2
Vermogen tot kritische reflectie	AC3
Vermogen tot projectmatig werken	AC4
Creativiteit	AC5
Het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken	AC6
Het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken	AC7
Een ingesteldheid tot levenslang leren	AC8

2.2 Algemene beroepsgerichte competenties (ABC)

Teamgericht kunnen werken	ABC1
Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën	ABC2
Het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid, samenhangend met de beroepspraktijk	ABC3

2.3 Beroepsspecifieke competenties (BSC)

Beroepsspecifieke competenties van het sociaal werk

Het sociaal agogisch gebied <i>De (beginnende) beroepskracht kan sociale veranderingen begeleiden op het snijvlak van mens en samenleving, op micro-, meso- en/of macroniveau en vanuit een relationeel perspectief. Dit gebeurt door een positief sociaal veranderingsklimaat te induceren, relaties aan te gaan en te onderhouden, situaties en problemen te ontrafelen, verbetermogelijkheden te helpen benoemen en te signaleren, veranderingen systematisch voor te bereiden, te plannen, te begeleiden, te ondersteunen, op te volgen en te evalueren. Het preventief, proactief en beleidsbeïnvloedend werken maakt integraal deel uit van het sociaal werk. Hiertoe gebruikt de sociaal werker fundamentele begrippen, denkstijlen en de belangrijkste verworvenheden van de mens- en maatschappijwetenschappen en van de theorie van het sociaal werk. Als ondersteuning en blikverruiming oriënteert hij/zij zich op literatuur die, vanuit één of meerdere disciplines, menselijke en maatschappelijke problemen kadert en analyseert. Hij/zij leest en beoordeelt kritisch onderzoeksrapporten en past bruikbare resultaten en inzichten van kwantitatief en kwalitatief onderzoek in de praktijk toe. Hij/zij analyseert het sociale beleid alsook de wisselwerking en de interdependentie tussen het beleid en de praktijk van het sociale werk. Vanuit zijn/haar praktijkervaring signaleert hij/zij op micro-, meso- en macroniveau aan bevoegde instanties tekorten en belemmeringen. Zo beïnvloedt hij/zij mee sociale systemen en instellingen.</i> <i>Samengevat kan de beginnende sociaal werker:</i>	
Complexe (psychosociale) behoeften en probleemsituaties van individuen en groepen autonoom en toegepast wetenschappelijk identificeren, definiëren en analyseren	BSC1
Sociaal-agogische voorkomings-; begeleidings- en veranderingsstrategieën opstellen, uitvoeren en evalueren op micro-, meso- en macroniveau	BSC2

Het gebied van samenwerkingsgerichtheid en organisatorisch handelen	
<i>De (beginnende) beroepskracht kan participant en/of spil zijn in een netwerk van samenwerkingsverbanden. Hij/zij leert lid te zijn van een instelling en er (mede) verantwoordelijk te zijn voor beleid, beheer, kwaliteitszorg en projecten. Hij/zij leert partner te zijn van een systeem van participanten, lid van een team en partner van externen. Hij/zij plant en voert zijn/haar werk systematisch en doelgericht uit met de nodige flexibiliteit en gaat constructief om met spanningen, inherent aan het samenwerken met mensen in organisaties.</i>	
<i>Samengevat kan de beginnende sociaal werker:</i>	
Participeren aan samenwerkingsverbanden of deze organiseren en de samenwerkingsverbanden coachen en begeleiden	BSC3
De kwaliteit van de eigen taakuitoefening en van samenwerkingsverbanden integraal bewaken en bevorderen	BSC4
De eigen taakuitoefening en deze van samenwerkingsverbanden administratief en logistiek ondersteunen	BSC5

Het gebied van het professioneel handelen	
<i>De (beginnende) sociaal werker is sociaal geëngageerd en geïnspireerd door ethische principes als: mensenrechten, duurzame ontwikkeling en openheid voor zingeving. Hij/zij is democratisch, Europees en wereldburger. Hij/zij leert om verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen ontwikkeling, te reflecteren op het eigen handelen, zijn/haar levenslang leerproces te organiseren, een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het beroep en over de grenzen van het eigen beroep te kijken.</i>	
<i>Samengevat kan de (beginnende) beroepskracht:</i>	
Ethisch handelen	BSC6
Reflecteren op de eigen praktijk en deze van samenwerkingsverbanden	BSC7
De eigen professionele ontwikkeling en deze van het beroep bevorderen	BSC8

Beroepsspecifieke competenties van de maatschappelijk werker

Ethisch functioneren	
De maatschappelijk werker fundeert zijn/haar professioneel handelen ethisch vanuit een attitude van zorgvuldigheid. Hij/zij heeft inzicht in de ethische aspecten van het beroep, kent de deontologische code ervan en hanteert de code als richtlijn in concrete situaties. Hij/zij is zich bewust van de dilemma's die kunnen ontstaan in het spanningsveld tussen opvattingen van cliënten, eisen van de hulpverlenende organisaties, maatschappelijke waarden en normen en persoonlijke opvattingen van de maatschappelijk werker. Hij/zij bepaalt hierin een eigen positie en maakt gefundeerde en verantwoorde keuzes.	BSC9

Attitude, professionele opstelling en gerichtheid	
De maatschappelijk werker toont in het bijzonder aandacht en respect voor culturele diversiteit (in relatie tot afkomst, klasse, gender, etniciteit, religie...). In het handelen houdt hij/zij rekening met deze factoren en hij/zij speelt in op de culturele eigenheid van diverse groepen.	BSC10
De maatschappelijk werker heeft in het bijzonder oog voor en inzicht in de factoren die allerlei vormen van kansongelijkheid en maatschappelijke deprivatie in de hand werken of in stand houden.	BSC11
De maatschappelijk werker gaat met het cliëntensysteem een professionele samenwerkingsrelatie aan. Hij/zij vindt in het werken met cliënten een evenwicht tussen aandacht voor het cliëntensysteem en zijn context enerzijds en de opdracht en de positie van de dienst of organisatie anderzijds.	BSC12

De maatschappelijk werker leeft zich in in de problematiek en de situatie van cliëntsystemen vanuit een attitude van respect voor de personen en hun situatie. Hij/zij gaat om met cliëntsystemen vanuit een attitude van empowerment en participatie.	BSC13
De maatschappelijk werker gaat creatief en vernieuwend met situaties om. Hij/zij evalueert zijn/haar professioneel optreden kritisch en stuurt dit handelen voortdurend bij. Hij/zij benut supervisie, intervisie en andere werkvormen ter ondersteuning van het professioneel handelen.	BSC14

Methodisch werken	
De maatschappelijk werker werkt naargelang de context en het belang, met verschillende cliëntsystemen (individuele cliënten, gezinnen, groepen, systemen en hun context)	BSC15
De maatschappelijk werker heeft inzicht in de belangrijkste modellen van methodisch hulpverleners en laat zich inspireren door de professionele en wetenschappelijke discussie over deze modellen. Hij/zij maakt uit diverse modellen een verantwoorde en gefundeerde keuze en gaat hiermee op een niet dogmatische wijze om. Inspelend op concrete situaties wendt hij/zij op een creatieve wijze inzichten en technieken uit methodische modellen aan en verfijnt zijn/haar methodisch werken.	BSC16
De maatschappelijk werker werkt procesmatig. Hij/zij zet volgende stappen: <ul style="list-style-type: none">- vanuit een beginsituatie een correcte analyse maken van de situatie- de gewenste doelstellingen formuleren- in overleg de meest adequate aanpak kiezen- het proces evalueren en bijsturen. Dit gebeurt samen met het cliëntstelsel, met aandacht voor de context en desgevallend in samenwerking met andere hulpverleners. Hierbij heeft hij/zij uitdrukkelijk aandacht voor de participatie van het cliëntstelsel en voor persoons-, systeem- en structuurgerichte aspecten.	BSC17
De maatschappelijk werker kent en hanteert de actuele sociale kaart. Hij/zij informeert en assisteert cliënten en doelgroepen gericht bij het gebruik van voorzieningen. Hij/zij consulteert, interpreteert en past de (sociale) wetgeving situatiegericht toe en oriënteert of verwijst het cliëntstelsel op een gepaste wijze door. Indien nodig of wenselijk en steeds in overleg, treedt hij/zij in plaats van de cliënt op en behartigt de belangen van de cliënt zonder hem/haar te ver-afhankelijken.	BSC18

Communicatie en samenwerken	
De maatschappelijk werker heeft inzicht in de basismechanismen van interactie en communicatie, zowel interpersoonlijk als in groepen, in en tussen organisaties. Hij/zij neemt deel aan, verheldert en kan leiding geven aan communicatieprocessen in cliëntsituaties, in teamverband, in organisaties en netwerken.	BSC19
De maatschappelijk werker rapporteert op een deskundige manier, zowel mondeling als schriftelijk over het cliëntstelsel, over de gehanteerde methodiek en over zijn/haar eigen aanpak. Hij/zij toont de vaardigheid en de bereidheid om feedback te geven en te krijgen.	BSC20
De maatschappelijk werker heeft de vaardigheid en is bereid om formeel en informeel samen te werken met collega's, in teamverband, met andere hulpverleners en organisaties en met vrijwilligers.	BSC21

3 Modules van de opleiding

3.1 Competentiematrix

In onderstaande matrix wordt per module aangegeven welke competenties aan bod komen.

Basis sociaal Werk	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Sociologische vraagstukken		x	x	x				x	x				x
Psychologische vraagstukken		x	x	x				x				x	
Sociaal-economische vraagstukken		x	x	x				x	x			x	x
Filosofische en ethische vraagstukken		x	x	x				x	x			x	x
Ontwikkelingspsychologie m.i.v. pedagogiek		x	x	x				x				x	
Organisatieleer		x	x	x	x	X	x	x			x	x	
Communicatieve vaardigheden				x		X	x	x			x		
Samenwerkingsvaardigheden				x		X	x	x			x	x	
Geïntegreerde competentieverwerking / supervisie1		x		x		X		x	x			x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 2		x		x		X		x	x			x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 3		x		x		X		x	x			x	x

Maatschappelijk werk	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Sociaal werker als beroep		x	x	x				x	x				x
De actieve welvaartsstaat als werkveld		x	x	x				x	x				x
Sociaal wetenschappelijk onderzoek in het MW		x	x	x				x	x			x	
Biologie voor gedragswetenschappen		x	x					x				x	x
Sociaal recht		x	x	x				x	x			x	x
Oriëntatie op democratie en rechtsstaat		x	x	x				x	x			x	x
Sociaal-juridische hulpverlening		x	x	x				x	x			x	x
Psycho-sociale hulpverlening		x		x		X		x	x			x	x
Persoonsgecentreerd werken		x		x								x	
Structuurgericht werken		x	x	x	x			x				x	x
Systeemgericht werken				x				x				x	x
Schriftelijke communicatie		x	x	x				x				x	x
Sociaal-agogische vaardigheden		x		x		X						x	
Methodisch werken 1 / beroepspraktijk 1							x	x			x	x	x
Methodisch werken 2 / beroepspraktijk 2							x	x			x	x	x
Supervisie 2				x				x	x		x	x	x
Supervisie 3				x				x	x		x	x	x
Supervisie 4				x				x	x		x	x	x
Methodisch werken 3 / beroepspraktijk 3							x	x			x	x	x
Methodisch werken 4 / beroepspraktijk 4							x	x			x	x	x

Keuzemodules	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Politieke en sociale geschiedenis		X	x	x				x	x				x
Actueel thema m.b.t. recht of beleid		x	x	x				x	x			x	x
Omgaan met diversiteit			x	x		x		x				x	x

Basis sociaal Werk	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Sociologische vraagstukken		x					x			x	x	x										
Psychologische vraagstukken		x	x					x			x	x				x						
Sociaal-economische vraagstukken			x									x										
Filosofische en ethische vraagstukken		x					x			x	x	x				x						
Ontwikkelingspsychologie m.i.v. pedagogiek		x	x					x			x	x				x						
Organisatieleer				x	x			x		x					x					x		x
Communicatieve vaardigheden				x	x		x	x			x			x	x					x	x	x
Samenwerkingsvaardigheden			x	x	x		x	x		x	x									x	x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1							x	x	x						x					x	x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 2							x	x	x						x					x	x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 3					x		x	x	x						x					x	x	x

Maatschappelijk werk	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Sociaal werker als beroep					x		x	x	x								x					
De actieve welvaartsstaat als werkveld		x	x							x		x							x			
Sociaal wetenschappelijk onderzoek in het MW		x								x											x	
Biologie voor gedragswetenschappen		x					x		x													
Sociaal recht							x		x	x		x							x			
Oriëntatie op democratie en rechtsstaat			x				x			x									x			
Sociaal-juridische hulpverlening							x			x		x							x			
Psychosociale hulpverlening							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Persoonsgecentreerd werken			x		x		x	x		x	x		x	x	x		x	x		x	x	
Structuurgericht werken			x	x			x	x				x					x	x	x	x	x	x
Systeemgericht werken		x	x		x		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	
Sociaal-agogische vaardigheden			x		x		x	x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	
Schriftelijke communicatie		x				x	x			x												x
Methodisch werken 1 / beroepspraktijk 1		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Methodisch werken 2 / beroepspraktijk 2		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Supervisie 2								x	x	x					x						x	x
Supervisie 3								x	x	x					x						x	x
Supervisie 4								x	x	x					x						x	x
Methodisch werken 3 / beroepspraktijk 3		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Methodisch werken 4 / beroepspraktijk 4			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Keuzemodules	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Politieke en sociale geschiedenis		x								x	x	x										
Actueel thema m.b.t. recht of beleid		x					x			x	x	x										
Omgaan met diversiteit		x	x				x	x		x	x					x				x		

3.2 Overzicht Modules

Luik A Basis sociaal werk (440 lestijden)

Cluster Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving (200 lestijden)

Module Aa1 Sociologische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Behandeling van enkele actuele maatschappelijke items vanuit het sociologische paradigma
- Conceptuele bouwstenen uit de sociologie: Socialisatie, cultuurelementen die tijdens socialisatieprocessen worden overgedragen, sociaal-structurele componenten van een samenlevingsverband en hoe die ons gedrag beïnvloeden
- Cultuur, culturele verandering en de begrippen subcultuur en tegencultuur
- Kenmerken van verschillende soorten groeperingen
- Sociale ongelijkheid en sociale stratificatie
- Deviantie bekeken vanuit de sociologie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 1, 6, 9, 10, 11

Module Aa2 Psychologische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Wat is (hedendaagse) psychologie?
- Overzicht van de onderzoeksmethoden
- Waarneming en gewaarwording
- Waarden, normen en drijfveren voor menselijk gedrag
- Conditionering en leren
- Sociale psychologie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7

ABC 2

BSC 1, 2, 7, 10, 11, 16,

Module Aa3 Sociaal-economische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Conceptuele bouwstenen uit de economie zoals markt en marktmechanisme, vraag en aanbod, markttypes, marktgebeuren en prijsvorming, economische conjunctuur, consumenten- en producentengedrag
- Deze bouwstenen worden aangebracht via de behandeling van enkele belangrijke en actuele economische items.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 2, 11

Module Aa4 Filosofische en ethische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Mensbeelden, maatschappij- en cultuurmodellen in hun historische en antropologische context: relativiteit, waarde, gebondenheid en dynamisch karakter van menselijke cultuur
- Zingevingsvraagstuk, zin en geluk
- Actuele sociaal en politiek-filosofische thema's die de maatschappij en het sociale werkveld beroeren

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 1, 6, 9, 10, 11, 16

Module Aa5 Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- De wijze waarop gedrag zich ontwikkelt doorheen verschillende levensfasen
- Actuele opvoedingsvisies en - modellen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7

ABC 2

BSC 1, 2, 7, 10, 11, 16

Cluster Ab Organisatiebeleid (40 lestijden)

Module Ab1 Organiseerleer

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ab Organisatiebeleid' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Het verschijnsel 'organisatie' en de doelmatigheid van organisaties
- De fasen in de ontwikkeling van een organisatie
- Een typologie van organisaties en de eigenheid van welzijnsorganisaties
- Het organisatieklimaat en de organisatiecultuur
- Taak- en functievorming in organisaties
- Strategieën voor organisatieverandering: hoe zet men 'verandering' in gang
- Organisatieontwikkeling: interventiemodellen en begeleiden van verandering
- Kwaliteitszorg

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

ABC 1, 2

BSC 3, 4, 7, 9, 14, 19, 21

ClusterAc Methodische vorming (80 lestijden)

Module Ac1 Communicatieve vaardigheden

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ac Methodische vorming' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Het communicatieproces en het eigen communicatieprofiel
- Keuze van communicatiekanalen
- Basiselementen van communicatie
- Verbale en non-verbale communicatie, feedback geven en ontvangen
- Assertiviteit, feedback geven en krijgen
- Taakgerichte communicatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 3, 5, 6, 7

ABC 1

BSC 3, 4, 6, 7, 10, 13, 14, 19, 20, 21

Module Ac2 Samenwerkingsvaardigheden

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ac Methodische vorming' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Soorten groepen en vergaderingen
- Communicatie en besluitvorming in groepen
- Ontwikkelingen in groepen
- Rollen en posities in groepen
- Macht, beïnvloeding en leiding in groepen
- Conflictpreventie en conflicthantering
- Onderhandelen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 3, 5, 6, 7

ABC 1, 2

BSC 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 19, 20, 21

Cluster Ad Leer- en praktijkbegeleiding (120 lestijden)

Module Ad1 Geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ad Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Thema's waarbij inzichten en methoden uit de andere modules verwerkt worden, in verband gebracht worden met de eigen praktijk en geïntegreerd worden
- Thema's die de individuele cursisten/studenten vanuit de eigen praktijk als leermateriaal inbrengen
- Leerstijlen en het proces van integrerend leren

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 6, 7, 8, 14, 19, 20, 21

Module Ad2 Geïntegreerde competentieverwerking 2

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ad Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Thema's waarbij inzichten en methoden uit de andere modules verwerkt worden, in verband gebracht worden met de eigen praktijk en geïntegreerd worden
- Thema's die de individuele cursisten/studenten vanuit de eigen praktijk als leermateriaal inbrengen
- Leerstijlen en het proces van geïntegreerd leren

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 6, 7, 8, 14, 19, 20, 21

Module Ad3 Geïntegreerde competentieverwerking 3

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ad Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

Een geïntegreerde opdracht op basis van de competenties verworven in de verschillende modules en de werkpraktijk

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Bij voorkeur reeds beroepspraktijk 2 en supervisie 2 afgelegd hebben.

Beoogde Competenties

AC 1, 3, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 4, 6, 7, 8, 14, 19, 20, 21

B Luik Maatschappelijk werker (880 lestijden)

Cluster Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk (160 lestijden)

Module Ba1 Sociaal werker als beroep

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Historische en maatschappelijke situering van de ontwikkeling van het beroep
- De huidige invulling van het beroep (kerntaken en functies) in relatie tot de vigerende maatschappelijke discussies en probleemformuleringen en in relatie tot andere actoren op het werkveld, nationaal en in een internationaal perspectief
- Beroepsprofiel, competenties en beroepscode

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 4, 6, 7, 8, 16

Module Ba2 De actieve welvaartsstaat als werkveld

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Historische ontwikkelingen en actuele discussies met betrekking tot het welzijnsbeleid
- Sectoren en instituties in de welvaartsstaat
- Werkvelden en doelgroepen
- De verzorgingsstaat en actieve welvaartsstaat

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 1, 2, 9, 11, 18

Module Ba3 Sociaal-wetenschappelijk onderzoek in het MW

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- De opbouw en het verloop van een sociaal/sociologisch onderzoek, de problemen die zich stellen en de keuzes die gemaakt moeten worden
- Het verzamelen, analyseren en interpreteren van gegevens
- Waargenomen gegevens overzichtelijk presenteren en/of samenvatten
- Methoden en technieken voor sociaal/sociologisch onderzoek
- Objectieve observatie en rapportage

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module :

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2

BSC 1, 9, 20

Module Ba4 Biologie voor gedragswetenschappen

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Neurofysiologie
- Erfelijkheidsleer
- Psychopathologie
- Bio-psycho-sociaal verklaringsmodel
- Geestelijke gezondheid(szorg)

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties

AC 1, 2, 7

ABC 2, 3

BSC 1, 6, 8

Cluster Bb Recht en beleid in het maatschappelijk werk (120 lestijden)

Module Bb1 Sociaal recht

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bb Recht en beleid in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Basis sociale zekerheidswetgeving en arbeidswetgeving
- Basis fiscaal recht en vzw-wetgeving
- Toepassing van de wetgeving op eigen praktijk

- Basisvaardigheden voor het opzoeken en interpreteren van juridische bronnen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de modulen

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 6, 8, 9, 11, 18

Module Bb2 Oriëntatie op democratie en rechtstaat

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bb Recht en beleid in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Staatsrecht
- De structuur van het rechtsapparaat: de diverse rechtstakken, de gerechtelijke instellingen
- De verschillende rechts- en mediabronnen
- Basisbegrippen uit het burgerlijk recht
- Analyse- onderzoeksmethoden i.v.m. de rechtsbronnen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 2, 6, 9, 18

Module Bb3 Sociaal-juridische hulpverlening

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bb Recht en beleid in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Overzicht van instanties die betrokken zijn bij de sociaal-juridische thematiek
- Kadering van de sociaal-juridische problemen waarmee de maatschappelijk werker geconfronteerd wordt (huurwetgeving m.i.v. sociale woninghuur, omgaan met schulden, familierecht, consumentenrecht...)

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 6, 9, 11, 18

Cluster Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk (320 lestijden)

Module Bc1 Psycho-sociale hulpverlening

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Interacties tussen personen en hun omgeving
- Materiële en immateriële aspecten
- De historisch-maatschappelijke situering en ontwikkeling van de psychosociale hulpverlening
- Basisvoorwaarden en stappen in psychosociale hulpverlening

- Specifieke methodieken en situaties

Aantal lestijden:

80 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21

Module Bc2 Persoonsgecentreerd werken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Psychologische, biologische, sociale, economische en zingevingsaspecten binnen situaties van hulpvragers
- Werken aan sociale vaardigheden van hulpvragers

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3

ABC 2

BSC 2, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20

Module Bc3 Structuurgericht werken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- De signaalfunctie van het maatschappelijk werk
- Beleidsgericht werken en de dynamiek ervan
- Preventie: methoden en projectmatig werken
- Samenlevingsopbouw
- Organisatie overstijgende samenwerking en netwerkvorming (beleidsnetwerken)
- Een selectie uit initiatieven en ervaringen op domeinen zoals armoedebestrijding, wonen, werken, leren, welzijn en intercultureel samenleven, ...

Aantal lestijden:

60 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 4, 7

ABC 2, 3

BSC 2, 3, 6, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 21

Module Bc4 Systeemgericht werken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Centrale begrippen vanuit de algemene systeemtheorie.
- Het functioneren van 'gezonde' gezinnen. Uitwerking concepten 'openheid-geslotenheid' op de synchrone en diachrone as

- De systeemvisie verwerven en integreren zowel in het kijken naar individuen/gezinnen als in de analyse van de eigen werkcontext
- Circulair kunnen denken en handelen
- Structurele patronen in gezinsdynamieken
- Toetsing en toepassing van een aangereikt werkkader in eigen werkcontext
- Het gezinsfasenmodel. Onderscheid tussen crisisfunctioneren en chronisch functioneren.
- Theoretische inleiding over inhoud en gebruik van het genogram en tijdslijn

Aantal lestijden:

60 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 3, 7

ABC 2, 3

BSC 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20

Module Bc5 Sociaal-agogische vaardigheden

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Het begrippenkader over sociale en sociaal-agogische vaardigheden, sociaal inzicht en sociale competenties
- De persoon van de facilitator in het sociaal-agogische proces
- Basisvaardigheden van de maatschappelijk werker
- De agogische relatie
- Procesmatig en methodisch werken
- Model situationeel leidinggeven

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 5

ABC 2

BSC 2, 4, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Module Bc6 Schriftelijke communicatie

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bc Methodische professionalisering in het maatschappelijk werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Hanteren van een vlotte schrijfstijl: correct, gestructureerd, helder, aantrekkelijk en overtuigend schrijven
- Soorten rapportage
- Het schrijfproces
- Juridische en deontologische aspecten

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7

ABC 2, 3

BSC 1, 5, 6, 9, 20

Cluster Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2 (280 lestijden)

Module Bd1 Methodisch werken 1 / beroepspraktijk 1

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als maatschappelijk werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als maatschappelijk werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Module Bd2 Methodisch werken 2 / beroepspraktijk 2

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als maatschappelijk werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als maatschappelijk werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van beroepspraktijk 1 en geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1 verworven.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Module Bd3 Supervisie 2

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Reflecteren over praktijksituaties in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding
- Reflecteren over eigen werkervaringen om de eigen persoon als beroepskracht te leren hanteren
- De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht onderkennen en kunnen hanteren
- Functioneren vanuit de samenhang tussen denken, voelen en handelen ten opzichte van persoon, beroep en concrete werksituatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van beroepspraktijk 1 en geïntegreerde competentieverwerking 1 verworven.

Beoogde competenties:

AC 3, 7, 8

ABC 1, 2, 3

BSC 7, 8, 9, 14, 20, 21

Module Bd4 Supervisie 3

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Reflecteren over praktijksituaties in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding
- Reflecteren over eigen werkervaringen om de eigen persoon als beroepskracht te leren hanteren
- De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht onderkennen en kunnen hanteren
- Functioneren vanuit de samenhang tussen denken, voelen en handelen ten opzichte van persoon, beroep en concrete werksituatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken 2 / beroepspraktijk 2 en supervisie 2 verworven.

Beoogde competenties:

AC 3, 7, 8

ABC 1, 2, 3

BSC 7, 8, 9, 14, 20, 21

Module Bd5 Supervisie 4

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Reflecteren over praktijksituaties in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding
- Reflecteren over eigen werkervaringen om de eigen persoon als beroepskracht te leren hanteren
- De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht onderkennen en kunnen hanteren
- Functioneren vanuit de samenhang tussen denken, voelen en handelen ten opzichte van persoon, beroep en concrete werksituatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken 3 / beroepspraktijk 3 en supervisie 3 verworven.

Beoogde competenties:

AC 3, 7, 8

ABC 1, 2, 3

BSC 7, 8, 9, 14, 20, 21

Module Bd6 Methodisch werken 3 / beroepspraktijk 3

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als maatschappelijk werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.

- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als maatschappelijk werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken2 / beroepspraktijk 2 en supervisie 2 verworven.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Module Bd7 Methodisch werken 4 / beroepspraktijk 4

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Maatschappelijk werker'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als maatschappelijk werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als maatschappelijk werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken 3 / beroepspraktijk 3 en supervisie 3 verworven.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Luik C Keuzemodules (120 lestijden)

Cluster Ca Keuzemodule specifieke thema's (40 lestijden)

Module Ca1 Politieke en sociale geschiedenis

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ca Keuzemodule specifieke thema's' die op haar beurt behoort tot het luik 'C Keuzemodules'

Inhoud

- Demografische, economische, politieke en sociale ontwikkelingen die richting geven aan het ontstaan en de ontwikkeling van welzijnsstructuren en -praktijken
- Mentaliteitsgeschiedenis en veranderende gedragsstandaarden
- De modernisering, de overgang van een agrarische samenleving naar een industriële maatschappij en de vorming van moderne natiestaten
- De geschiedenis van de arbeidersbewegingen en van het socialisme

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 1, 9, 10, 11

Cluster Cb Keuzemodule recht en beleid (40 lestijden)

Module Cb4 Actueel thema m.b.t. recht of beleid

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Cb Keuzemodule recht en beleid' die op haar beurt behoort tot het luik 'C Keuzemodules'

Inhoud

- Actuele thema's m.b.t. recht en/of beleid
- Ontwikkelingen, actuele tendensen, sociale problemen en beleidsimplicaties
- Beleidsimplicaties vergrijzing, veranderende leefvormen en actuele migratievraagstukken

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 1, 6, 9, 10 en 11

Cluster Cc Keuzemodule specifieke methoden en vaardigheden (40 lestijden)

Module Cc3 Omgaan met diversiteit

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Cc Keuzemodule specifieke methoden en vaardigheden' die op haar beurt behoort tot het luik 'C Keuzemodules'

Inhoud

- Het begrippenkader multicultureel, intercultureel, etnisch, diversiteitsmanagement
- Werking van macht- en uitsluitingsmechanismen
- Focus op ontwikkeling en verdediging van een rechtenbenadering ten aanzien van de diverse minderheidsgroepen

- 'Omgaan met diversiteit' beschouwen we als het ontwikkelen van een grondhouding waarbij het 'leren van elkaar en het kiezen om een onderhandelingsruimte te ontwikkelen' centraal komt te staan.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 2, 3, 5, 7

BC 2, 3

BSC 1, 2, 6, 7, 9, 10, 15, 19

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van .../.../... tot wijziging van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor het studiegebied personenzorg

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS